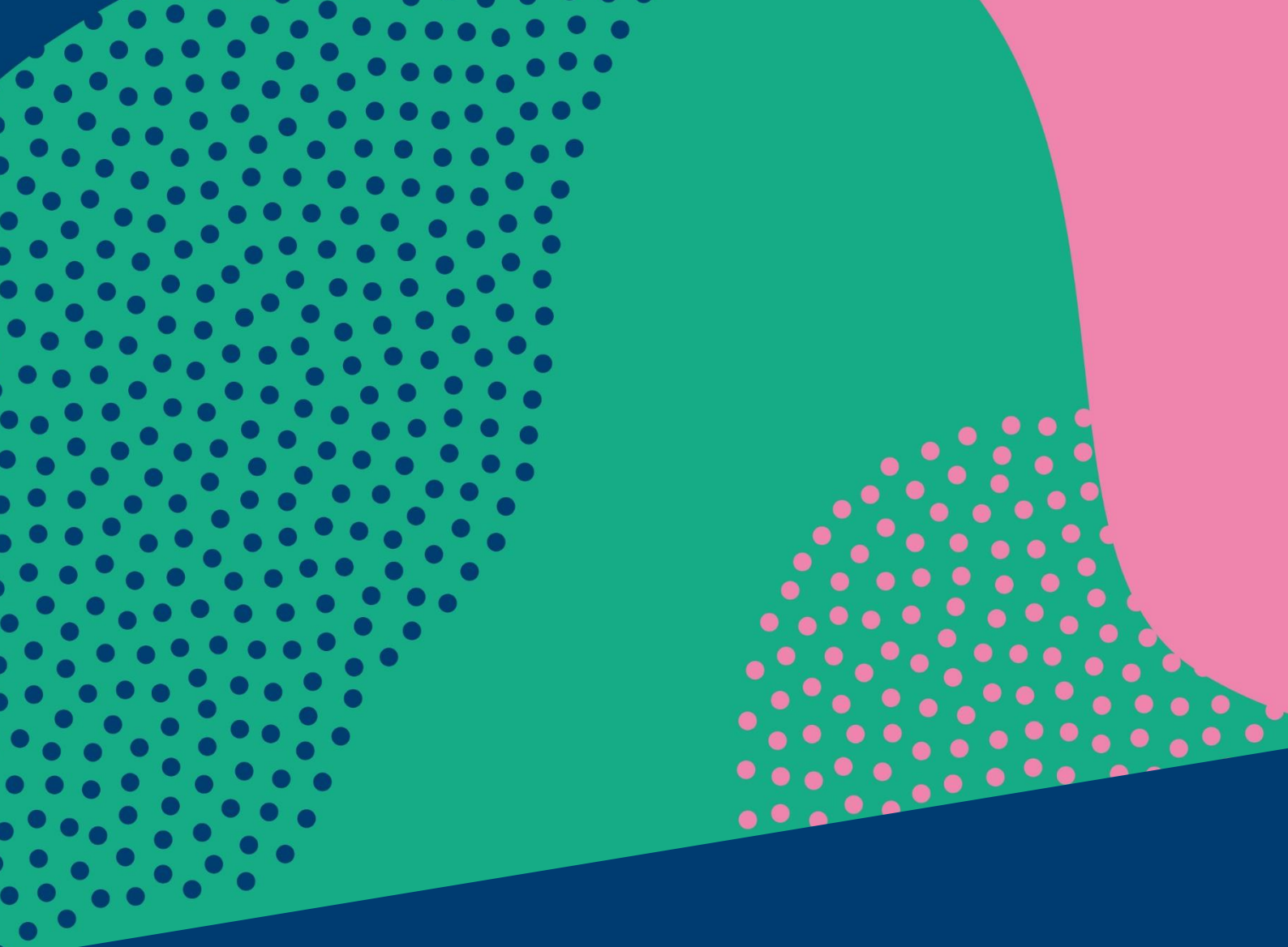

Ilmastoaiheisen kyselyn tulokset

Raision kaupunki | Tammikuu 2022

raision

Raision kaupunki
Elinvoima ja kaupunkikehityspalvelut
Ympäristöpalvelut
Ronja Ryyppö
Ilmastoaiheisen kyselyn tulokset
12.1.2022

Kysely ja siihen liittyvä raportti on toteutettu osana Ilmastosuunnitelmasta tekoihin -hanketta, jonka rahoittajana toimii ympäristöministeriö.

Raisiossa toteutettiin ilmastoaiheinen kysely lokakuussa 2021. Kyselyllä selvitettiin alueen toimijoiden asenteita, pelkoja ja toiveita liittyen ilmasto- ja kestävyysasioihin sekä niiden viestintään. Kyselyyn oli mahdollista vastata julkisen linkin kautta, joka löytyi Raision kotisivuilta, sekä paperilomakkeella Raision kirjastossa. Vastausaikaa kyselyyn oli kaksi viikkoa 18.-31.10. Eniten vastauksia saatiin keskustan postitoimialueelta ja seuraavaksi eniten lhalan postitoimialueelta.

Vastausaikana vastauksia saatiin yhteensä 228, joista 225 saatiin sähköisesti ja 3 paperilomaketta palautettiin Raision kirjaston vastauslaatikkoon. Vastaajista 84 % asui Raisiossa, 14 % työskenteli Raision alueella ja loput asioivat Raisiossa muissa asioissa. Eniten vastauksia saatiin 36-45- ja 46-55-vuotiaiden ikäryhmistä.

Ilmastoasiat kiinnostavat pääosaa vastaajista. Kaupungin toimintaan liittyen lisätietoa toivottiin kaupungissa tehtävissä ilmastoasioissa sekä kaupungin päästöistä ja päästöjen kehityksestä. Alle 15 % vastaajista koki saavansa tarpeeksi tietoa kaupungin päästöjen kehityksestä, kaupungissa tehtävästä ilmastotyöstä tai tunsii kaupungin ilmastotavoitteet. Valtaosa vastaajista (yli 80 %) oli sitä mieltä, että ilmastotyö on yhteistyötä, johon tarvitaan kaikkien panosta. Varsinaista ilmastoahdistusta koetaan eniten 26-55-vuotiaiden ikäryhmissä, joista noin 40 % kokevansa ajoittaista ilmastoahdistusta. Sanoma- ja aikakauslehdet sekä eri toimijoiden internetsivut nousivat yleisimmiksi tiedon lähteiksi vastaajien kesken. Myös sosiaalisesta mediasta tietoa ilmoitti hakevansa yli 40 %.

Raisiossa tehdään paljon ilmastoon- ja kestävyysasioihin liittyvää työtä asukkaiden toimesta. Lähes kaikki vastaajista kierrättivät pääosan jätteistään ja vältti ruokahävikin syntymistä erilaisin keinoin. Yli puolet pyrkii liikku- maan kestävästi, lämmittää asuntonsa kestävästi, ostaa käytettyä tavaraa sekä hyödyntää lähimatkailukoh- teita ja paikallisia tapahtumia. Suurimmat syyt, joiden koettiin rajoittavan omaa ilmastotyötä, olivat taloudelliset tekijät ja tiedon puute.

Avoimissa vastauksissa esiin nousi kaksi pääteemaa, liikenne ja lähiluonto. Liikenteen päästöjen vähentämi- nen nähtiin ongelmana ja samalla toivottaa julkisen ja kevyen liikenteen kehittämistä. Myös suunnitelmissa olevat tiehankkeet mietityttivät vastaajia. Lähiluonto koetaan arvokkaana ja monille vastaajille oli tärkeää, että lähiluontoa suojellaan ja taataan kaikille mahdollisuus helppoon ulkoiluun. Päätöksen teko nousi esiin myös monissa vastauksissa. Vastaajat toivoivat rohkeita päätöksiä, eivätkä halua viherpesua.

Vastausten valossa Raision kaupungin tulisi kehittää ilmasto- ja kestävyysasioihin liittyvää viestintää sekä nostaa näitä asioita esiin päätöksenteossa. Sopivimmat kanavat vastausten mukaan olisivat erilaiset painetut tuotteet, internetsivut ja sosiaalinen media. Kaupunkilaisten ymmärrystä ilmasto- ja kestävyysasioiden moni- puolisuuteen ja riippuvuussuhteisiin voidaan lisätä osallistamalla asukkaita ja ottamalla asukkaat mukaan suunnittelemaan ja ideoimaan tehtäviä toimenpiteitä. Tilanteen kehittymistä kaupunkilaisten silmin voidaan tutkia suorittamalla vastaava kysely uudestaan.

Avainsanat: Ilmasto, ilmastotyö, kysely, Raisio

SISÄLLYS

1.	Johdanto	3
2.	Ilmastotyö Raisiossa.....	4
3.	Kyselyn esittely	5
4.	Tulokset	6
4.1	Taustakysymykset	6
4.2	Asenteita mittaavat kysymykset	8
4.2.1	Mikä on oma suhtautumisesi ilmasto- ja kestävyysasioihin?	8
4.2.2	Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä koskien Raision kaupunkia?	10
4.2.3	Miten pyrit omassa toiminnassasi ottamaan huomioon ilmastoasiat?.....	11
4.2.4	Millaista tiedotusta, tietoa tai toimintaa toivoisit Raision kaupungilta ilmastoasioihin liittyen?	13
4.2.5	Mistä useimmiten saat tai haet tietoa ilmastoon ja kestävyYTEEN liittyvistä asioista?	14
4.3	Avoimen kysymyksen vastaukset.....	14
5.	Tulosten tarkastelu	16
6.	Yhteenveto.....	20
7.	Lähteet	21

1. Johdanto

Raision kaupunginhallitus on hyväksynyt kaupungin ilmastosuunnitelman keväällä 2021. Ilmastosuunnitelmassa kaupungin ilmastotavoitteeksi on määritelty hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä. Raisiossa hiilineutraalius on määritelty siten, että kaupungin tulee vähentää 80 % vuoden 1990 kasvihuonepäästöistään. Loput päästöistä kompensoidaan hiilinieluilla tai muilla kompensatiomenetelmillä.

Raision kaupunki järjesti kaikille avoimen ilmastoaiheisen kyselyn lokakuussa 2021. Kysely toteutettiin osana ilmastosuunnitelmasta tekoihin hanketta, jota rahoittaa ympäristöministeriö. Kyselyn tarkoituksena on tunnistaa alueen eri toimijoiden toiveita, asenteita ja pelkoja liittyen ilmasto- ja kestävyysasioihin sekä niiden viestintään. Kyselyllä saadaan tärkeää tietoa siitä, miten ilmastoasiat tällä hetkellä Raisiossa koetaan ja minkälaista viestintää kaupungin ilmastoasioista toivotaan.

Saatuja tuloksia käytetään yhdessä aikaisemman, vuonna 2019 toteutetun viestintähankkeen ”Niukoista resursseista Suomen parasta ympäristöviestintää!” tuloksien kanssa ilmastoasioiden koulutusten- ja ilmastoviestinnän suunnittelussa sekä ilmastoasioihin liittyvien asenteiden ja tarpeiden muutosten mittaamisessa.

2. Ilmastotyö Raisiossa

Raisiossa ilmastotyöllä on pitkät perinteet. Jo vuonna 1998 kaupunki liittyi Kuntaliiton koordinoimaan Kuntien ilmastokampanjaan. Kampanja oli käynnissä 1998-2018 ja sen tavoitteena oli vähentää kuntien kasvihuonekaasupäästöjä kehittämällä ilmastomuutoksen hillintätoimia. (Benviroc 2020; 15).

Raisiolla on ollut toimenpidesuunnitelma vuosina 2010-2016 liittyen kunta-alan energiatehokkuussopimukseen (KETS), joka on kuntien, työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton välinen sopimus. Sopimuksen avulla pyrittiin uusiutuvan energian käytön lisäämiseen sekä tehostamaan uuden energiatehokkaan teknologian käyttöönottoa. Sopimus sisälsi myös henkilöstön ja kaupunkilaisten kannustusta energiatehokkuuteen. (Benviroc 2020; 15-17).

Tällä hetkellä Raision kaupunki on sitoutunut maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) Turun seudun sopimukseen sekä Varsinais-Suomen ilmastotiekartan 2030 tavoitteisiin (raisio.fi s.a). MAL-sopimukset solmitaan valtion ja suurimpien kaupunkiseutujen välillä. Sopimuksella vahvistetaan yhteistyötä kaupunkirakenteen ohjauksessa kaupunkiseutujen kuntien välillä. Sopimuksessa on muun muassa nimetty tavoitteet liikenneverkon ja maankäytön kehittämiseksi. (YM s.a.). Varsinais-Suomen ilmastotiekartta 2030 ohjaa alueellista ilmastotyötä ja siitä löytyvät tärkeimmät tavoitteet energian, liikenteen ja maatalouden osalta maakunnan hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi vuonna 2035. Tiekarttaa ja sen tavoitteiden etenemistä tarkastellaan vuosittain ja sitä päivitetään aina tarvittaessa. (Valonia, s.a.).

Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä kaupungin ilmastosuunnitelman, ilmastotyötä on lähdetty kehittämään erillisen hankkeen kautta. Hankkeen tarkoituksena on jalkauttaa ilmastosuunnitelman toimenpiteitä, kehittää ja luoda työkaluja kaupungin ilmastojohdattamiseksi, tunnistaa Raisiolle keskeisimmät ilmastotoimenpiteet ja kehittää kaupungin ilmastoviestintää. Hankkeeseen palkattu ilmastokoordinaattori toimii eri toimialojen asiantuntija-apuna ilmastoon liittyvissä asioissa ja toimenpiteiden tunnistamisessa. Ilmastosuunnitelmasta tekoihin –hanke on käynnissä Raisiossa 30.11.2022 saakka ja sen ohjausryhmänä toimii kaupungin johtoryhmä.

Vuoden 2022 aikana kaupungissa tullaan järjestämään erilaisia ilmastoon liittyviä tapahtumia, kuten työpajoja henkilöstölle ja sidosryhmille, aurinkosähköön ja lämmitysöljystä luopumiseen liittyviä tiedotustilaisuuksia, ilmastokahvit nuorille, pyöräilytapahtuma jne. Lisäksi kaupungille on suunnitteilla ilmasto-ohjelma, jossa ilmastosuunnitelman toimenpiteet tuodaan lähemmäs käytännön tasoa ja tunnistetaan kaupungin keskeiset ilmastoteemat.

Hankkeessa aloitettua kehitystyötä jatketaan hankkeen jälkeen muun muassa perustetun poikkihallinnollisen ilmastotyöryhmän kautta. Ilmastotyöryhmä voi esittää ja viedä itsenäisesti eteenpäin ilmastoon liittyviä hankkeita. Se raportoi toiminnastaan neljännesvuosittain kaupungin johtoryhmälle. Työryhmän jäsenet toimivat myös oman toimialansa yhteyshenkilöinä ilmastoasioissa.

3. Kyselyn esittely

Ilmasto- ja kestävyysaiheinen kysely julkaistiin sähköisesti Webropol-ohjelman kautta ja siihen oli mahdollisuus vastata myös paperilomakkeella Raision kirjastossa. Uutinen kyselystä julkaistiin kaupungin internetsivuilla ja kaupungin sosiaalisessa mediassa sekä infodia kirjaston infoTV:ssä. Lähetetty mediatiedote näkyi Rannikkoseudun digitalisessa- ja paperilehdessä sekä Aamuset-lehden ja Åbo Underrättelser:in digitaalisissa lehdissä. Lisäksi kyselystä lähetettiin joitakin sähköpostitiedotteita. Vastausaikaa kyselylle oli 2 viikkoa 18.-31.10.2021.

Kyselyssä vastaajilta pyydettiin perustietojen iän ja sukupuolen lisäksi heidän omia arvioitaan ilmastoasioista yleisesti, Raision kaupungin ilmastotoimien ja tavoitteiden tunnettavuudesta, vastaajien omista ilmastoasenteista ja teoista sekä viestintään liittyvistä toiveista ja tiedonsaanninlähteistä.

Kysymyksiä oli yhteensä 16, pääosa kysymyksistä oli monivalinta- ja sekamuotoisia kysymyksiä. Näissä kysymyksissä vastausvaihtoehdot olivat 1 eri mieltä, 2 jokseenkin eri mieltä, 3 ei samaa eikä eri mieltä, 4 jokseenkin samaa mieltä ja 5 täysin samaa mieltä. Sekamuotoisissa kysymyksissä vastaajat saivat poimia esitettyjen vaihtoehtojen joukosta mieleisensä, sekä täydentää omaa vastaustaan muu-vaihtoehdolla sanallisesti. Kysymyksillä selvitettiin vastaajan omaa suhtautumista ilmasto- ja kestävyysasioihin, Raision kaupungin ilmastotavoitteiden tunnettavuutta, vastaajan omia ilmastotekoja sekä toiveita siitä, minkälaista tietoa vastaajat toivoisivat saavansa kaupungilta. Kyselyn lopussa esitettiin avoin kysymys, johon vastaajat saivat halutessaan tarkentaa vastauksia tai jättää omia ajatuksiaan ja terveisiään kaupungille.

Kyselyn vastauksia analysoitiin Webropol-ohjelman ja Excel taulukkolaskenta työkalun kanssa. Tulosten esittelyssä käytetään visuaalisia keinoja, joilla saadaan tulokset helpommin ymmärrettävään muotoon.

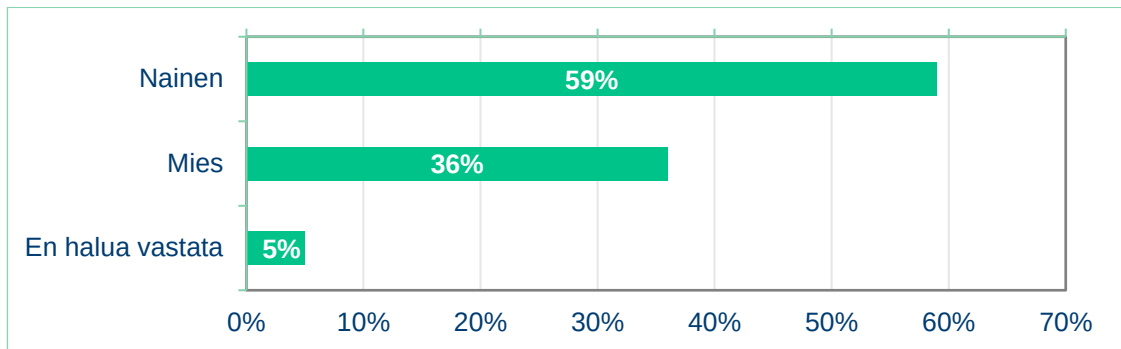
Vaikka kysely on helppo tapa kerätä kvantitatiivista tietoa, tiedossa on, että kysely ei ole täysin esteetön ja kaikkien saavutettavissa. Tästä syystä kyselystä tehtiin julkinen, jolloin siihen oli mahdollisuus vastata mm. omaisten avustuksella. Kyselyn saavutettavuus pyrittiin varmistamaan tiedotuksella, paperilomakevaihtoehdolla sekä pitämällä kysely yksinkertaisena ja selkeänä.

Vastausaika kyselyyn saatiin 225 vastausta sähköisesti sekä 3 vastausta paperilomakkeella kirjaston vastauslaatikkoon.

4. Tulokset

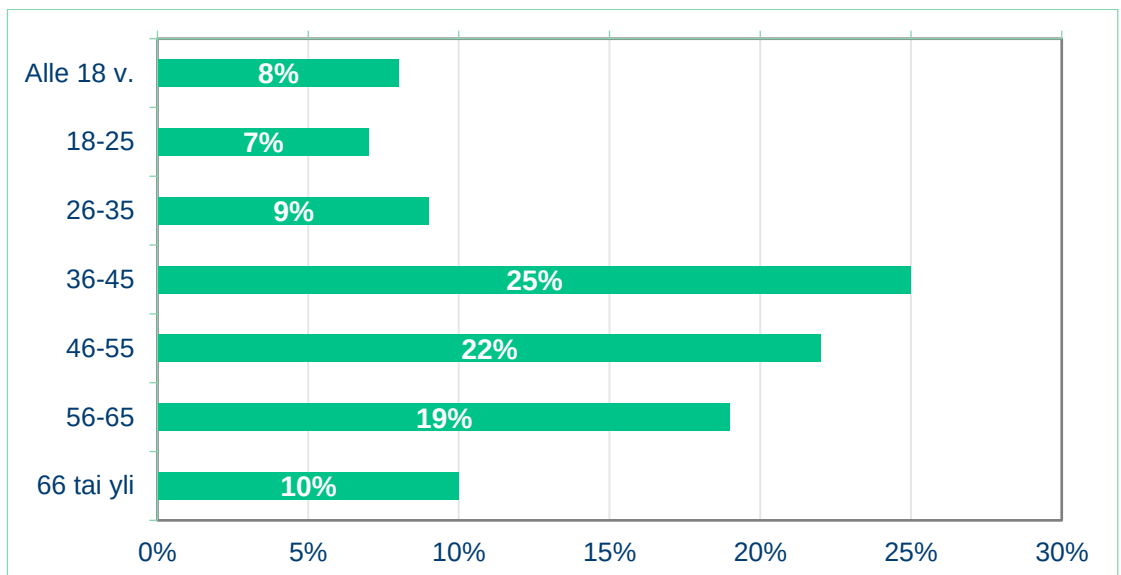
4.1 Taustakysymykset

Vastaajien sukupuolijakaumasta nähdään, että naiset olivat selvästi innokkaampia vastaamaan pidettyyn kyselyyn (kuva 1). Vastaajista 59 % oli naisia ja 36 % miehiä. 5 % ei halunnut kertoa sukupuoltaan.

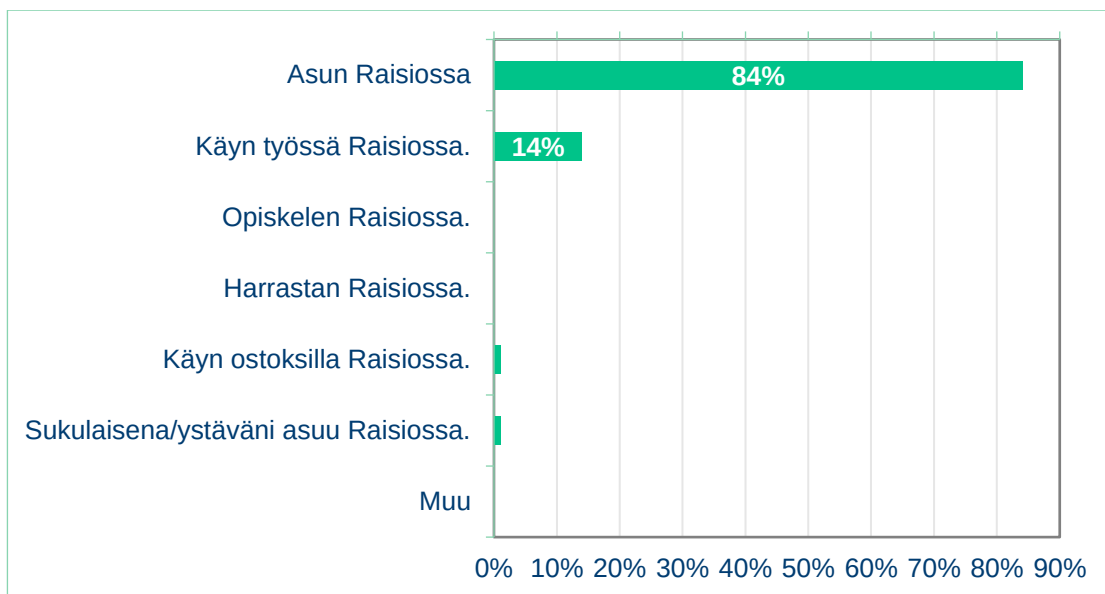
Kuva 1 Vastaajissa naisten osuus korostuu, sillä 59 % vastaajista ilmoitti olevansa naisia.

Vastaajien ikärakenne painottui selvästi 36-45- ja 26-55-vuotiaisiin, jotka edustivat lähes puolta kyselyyn vastanneista (kuva 2). Ikäryhmistä alle 35 vuotiaiden ryhmät ja yli 66 vuotiaiden ryhmä edustivat pienimpiä vastausprosentteja.

Kuva 2 Ikäluokista 36-45- ja 46-55 vuotiaat olivat suurimmat vastaajaryhmät. Lähes puolet vastauksista saatiin tämän ryhmän edustajilta.

Suurin osa vastaajista (191 vastaajaa, 84 %) ilmoitti asuvansa Raisiossa ja 14 % ilmoitti käyvänsä työssä Raision alueella (kuva 3). Loput 2 % asioivat Raisiossa omaisten tai ystävien luona sekä ostoksilla.

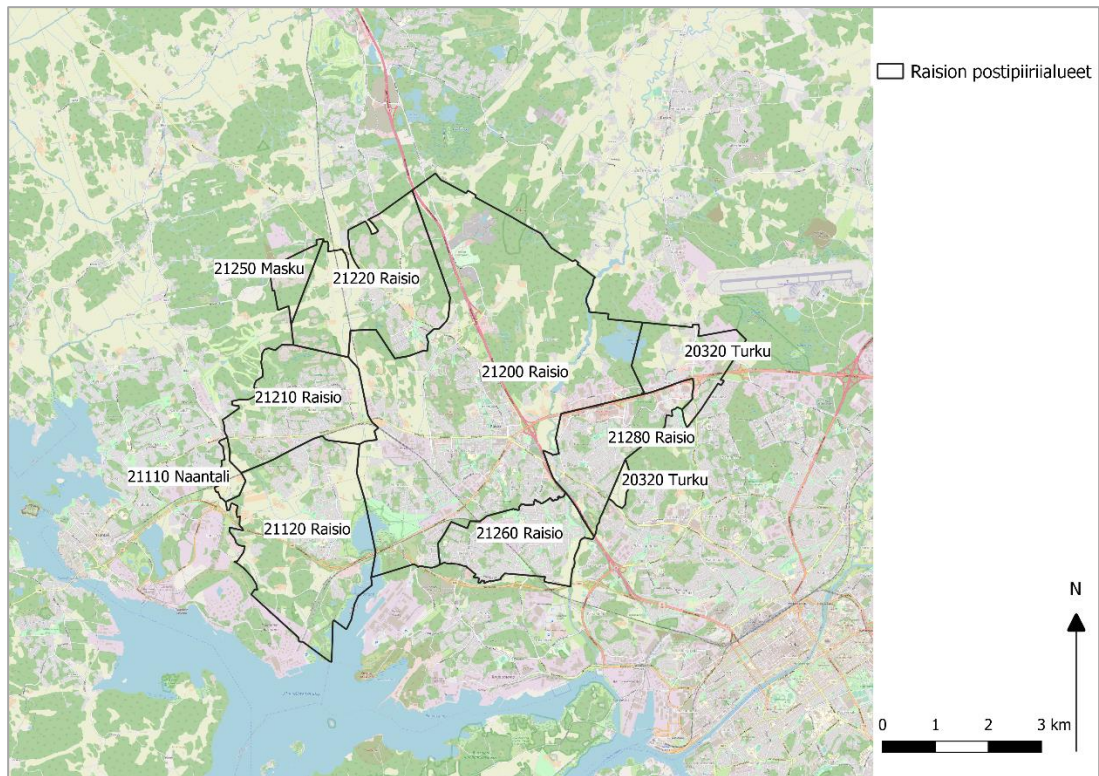

Kuva 3 Pääosa vastaajista ilmoitti asuvansa Raisiossa

144 Raisiossa asuvaa vastaajaa ilmoitti postinumeronsa. Raision alueen vastaukset ovat jakautuneet maantieteellisesti niin, että eniten vastauksia tuli keskustan alueelta (21200), myös Ihalan alue (21260) nousi esiin vastausten määrässä (taulukko 1). Postinumerojen jakautuminen Raision alueella on esitetty kuvassa 4.

Taulukko 1 Eniten vastauksia saatiin keskustan ja Ihalan postipiirialueilta.

Postinumero	Vastaajia
21120	15
21200	69
21210	12
21220	3
21260	31
21280	14

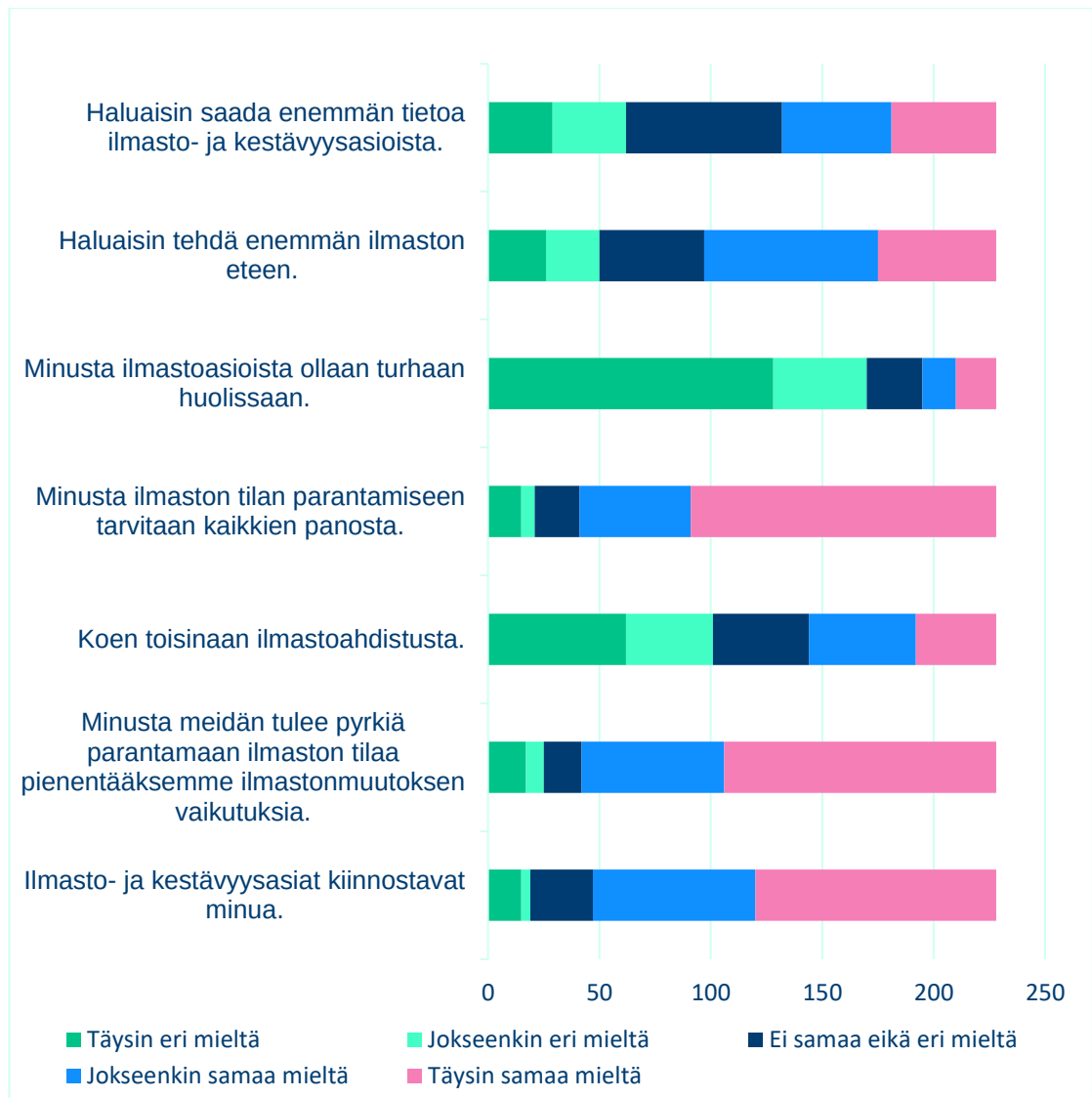

Kuva 4 Raision postipiiri-alueet kartalla.

4.2 Asenteita mittaavat kysymykset

4.2.1 Mikä on oma suhtautumisesi ilmasto- ja kestävyysasioihin?

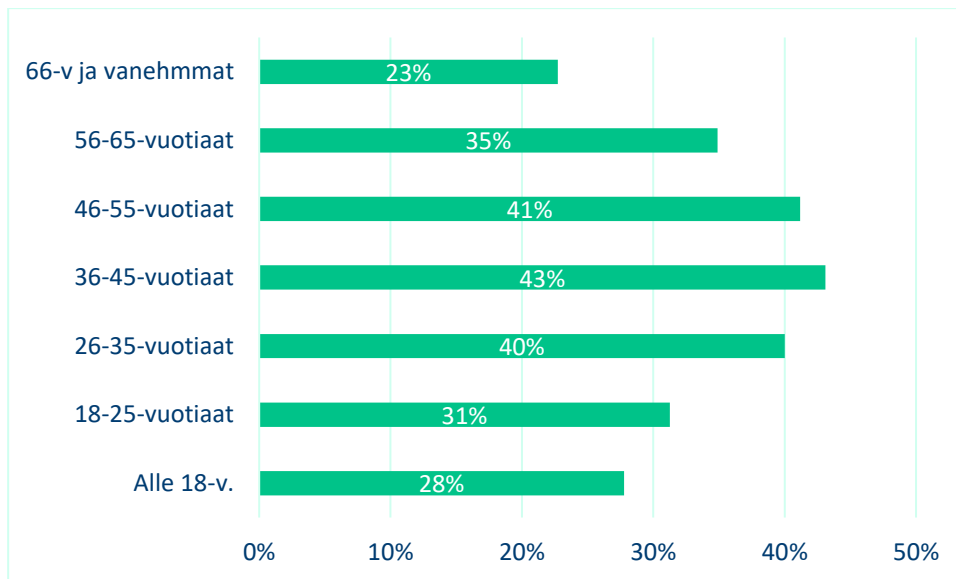
Vastauksista oli nähtävissä, että ilmastoasiat kiinnostavat vastaajia (kuva 5). Selkeä vähemmistö vastaajista (15 %) oli jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä sen kanssa, että ilmastoasioista ollaan turhaan huolissaan. Yksimielisintä oltiin siitä, että ilmastotilan parantamiseksi tarvitaan kaikkien panosta, sillä yli 80 % vastaajista oli tästä jokseenkin tai täysin samaa mieltä. Ajoittaista ilmastoahdistusta kokee 37 % vastaajista.

Kuva 5 Ilmastotyöhön tarvitaan kaikkien panosta ja ilmastoon liittyvät asiat koetaan suurissa määrin kiinnostavina. 84 vastaajaa kokee toisinaan ilmastoahdistusta.

Ilmastoahdistus on saanut kasvavassa määrin huomiota 2000-luvulla ja siitä on tehty paljon sekä kansainvälistä että kotimaista tutkimusta. Ilmastoahdistukseen liittyy monia tuntemuksia, jotka vaihtelevat kokijan mukaan. Tällaisia tunteita ovat mm. suru, stressi ja ahdistus. Ilmastoahdistus ei kuitenkaan ole sairaus, vaan luonnollinen reaktio, joka syntyy ilmastomuutoksen ja ympäristötilan kehityksestä. Vaikka ilmastoahdistuksella on usein negatiivinen kaiku, voi se olla myös eteenpäin ajava voima ja voimavara. (Pihkala 2019).

Uutisoinnissa ilmastoahdistus mielletään yleensä nuorten kasvavaksi ongelmaksi (mm. YLE 2019, WWF 2019, HS 2021). Tämän kyselyn perusteella Raisiossa ilmastoahdistusta kokevat eniten 26-35-, 36-45- ja 46-55-vuotiaat vastaajat. Näiden ikäryhmien vastaajista 40 % tai yli ilmoitti kokevansa toisinaan ilmastoahdistusta (kuva 6).

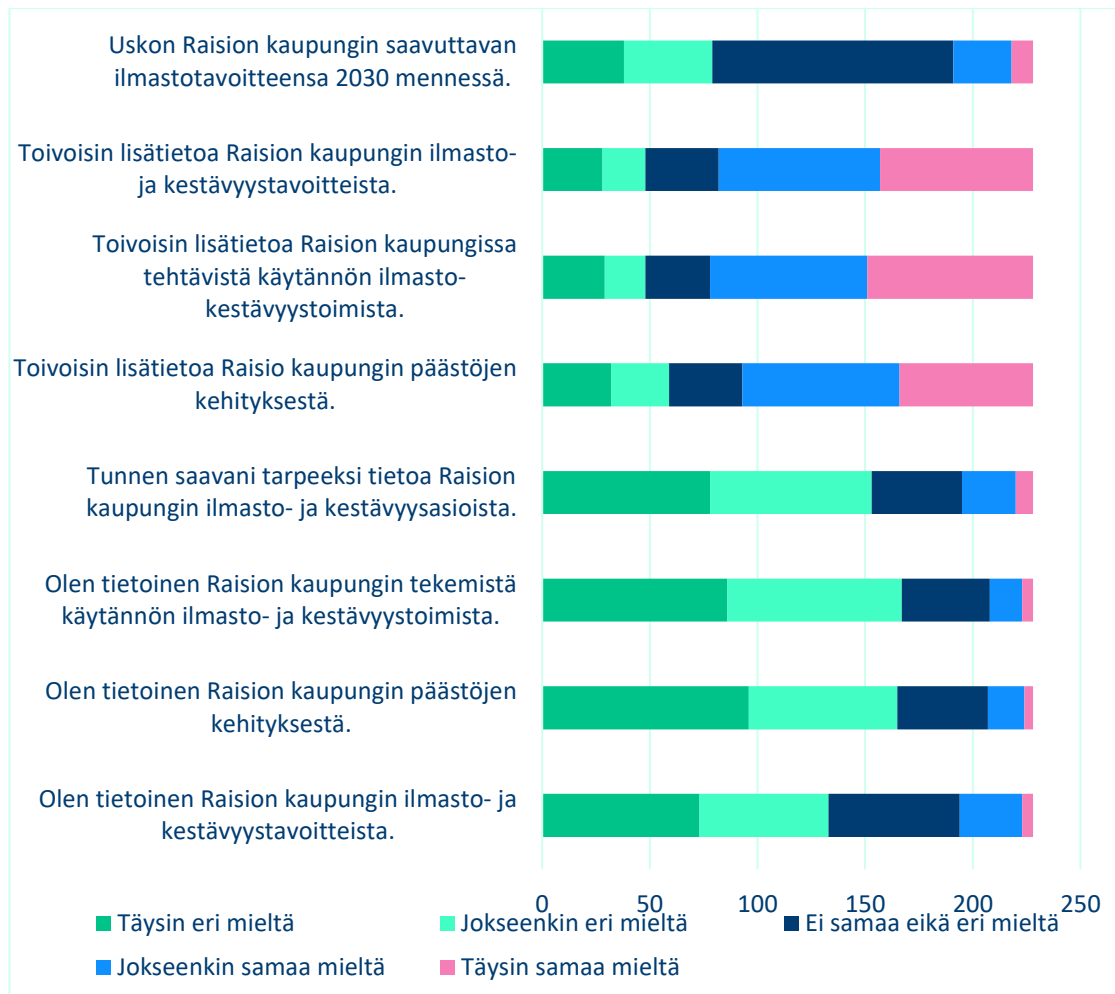
Kuva 6 Vastaajista eniten ilmastoahdistusta ilmoittivat tuntevansa ikäryhmät 25-55 vuoden välillä.

Avoimia kommentteja täydentävään kysymykseen ”minkä tunnet rajoittavan sinua ilmastotoimissasi” tuli 31 avointa vastausta. 12 vastauksessa syyksi ilmoitettiin taloudelliset haasteet. Yhtä monessa vastauksessa nostettiin esiin tiedonpuute ja osaaminen. Lisäksi vastauksista nousi esiin päättäjien kyky tehdä päätöksiä, ajanpuute sekä mukavuudenhalu ja totutut tavat.

Kysyttäessä ”minkälaista tietoa ja mistä lähteestä tietoa kaivataan?”, avoimia vastauksia saatiin 34, joista tulkittavia oli 32. 14 vastauksessa toivottiin lisätietoa siitä, miten Raision kaupunki huomioi toimissaan ilmaston ja ympäristön aina biodiversiteetin suojelusta kaupunginvaltuuston päätösten ilmastovaikutuksiin. Myös omien toimien vaikutuksista toivotaan lisätietoa. Vastaajien mukaan tiedon tulisi olla relevanttia ja hyviksi tiedotuskanaviksi mainittiin kaupungin nettisivut, sosiaalinen media ja jaettavat julkaisut.

4.2.2 Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä koskien Raision kaupunkia?

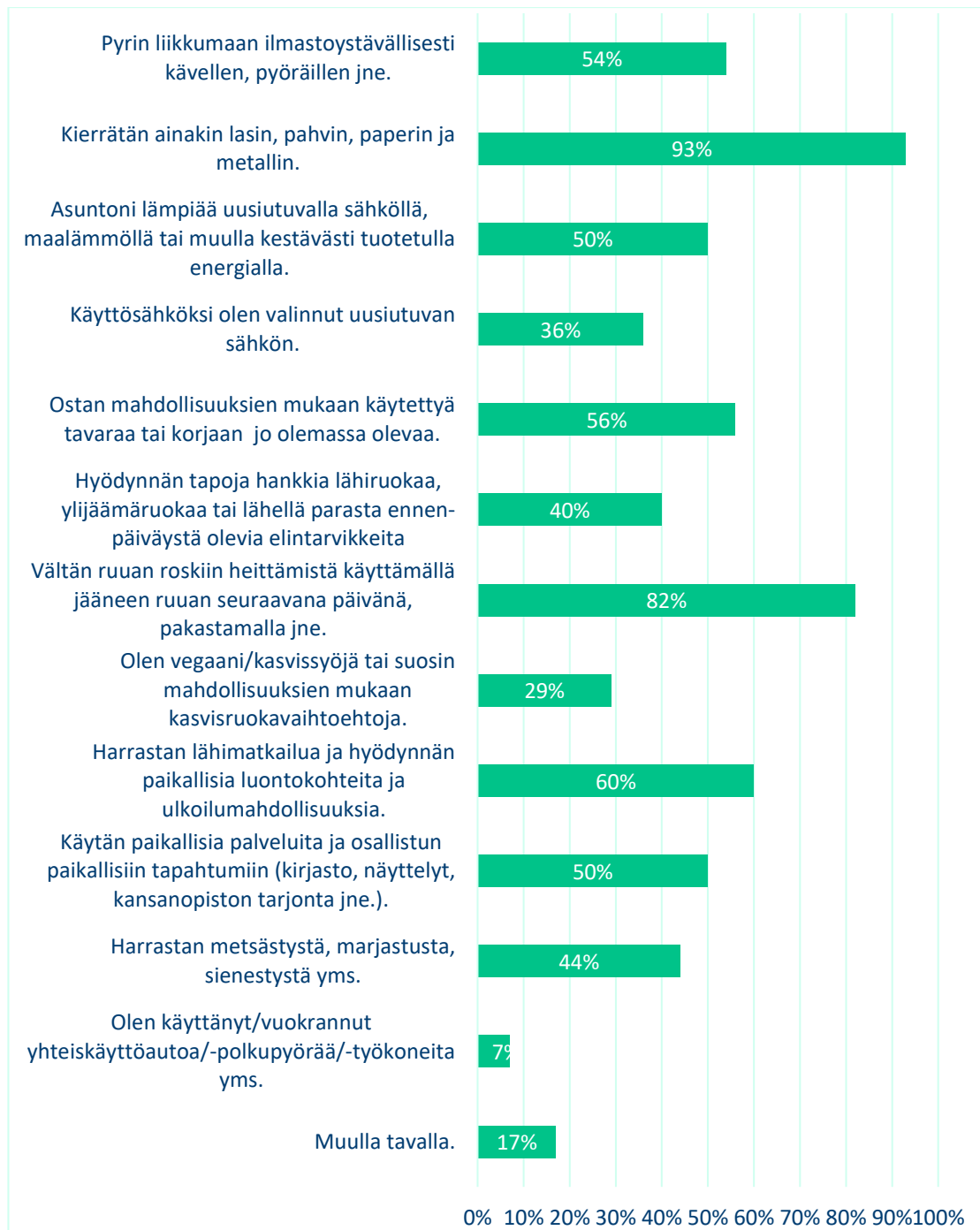
Kyselystä selviää, että vastaajille Raision kaupungin ilmastotavoitteet, päästöjen kehitystä, käytännön toimet olivat tuttuja vajaalle viidennekselle vastaajista (kuva 7). Yhtä pieni määrä tunsikin saavansa tarpeeksi tietoa kaupungin päästöjen kehityksestä. Selkeästi yli puolet toivoi saavansa lisätietoa edellä mainituista asioista (vastausvaihtoehdot jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä). Eniten epävarmuutta herätti kysymys Raision ilmastotavoitteiden saavuttamisesta.

Kuva 7 Kaupungin ilmastotavoite ja viime vuosien päästöjen kehitys ei ole vastaajille tuttua asiaa. Noin 65 % vastaajista toivoisi saavansa lisätietoa kaupungin tavoitteista ja käytännön toimista.

4.2.3 Miten pyrit omassa toiminnassasi ottamaan huomioon ilmastoasiat?

Kierrätys ja ruokahävikin välttäminen ruokaa roskeen heittämällä, tuunaamalla, pakastamalla olivat vastaajien yleisimmät ilmastoa huomioivia toimia (kuva 8). Vähintään puolet vastaajista ilmoitti pyrkivänsä liikkumaan ilmastoystävällisesti, lämmittävänsä asuntonsa uusiutuvalla sähköllä, ostamalla käytetty tavaraa, harrastamalla lähimatkailua ja käyttämällä paikallisia palveluita.

Kuva 8 Ruuan roskeen heittäminen, kierrättäminen, lähimatkailu- ja luontokohteiden käyttö sekä käytetyn tavaran ostaminen ovat yleisimmät toimet, joilla vastaajat osallistuvat omalta osaltaan ilmastomuutoksen torjuntaan.

Avoimeen kysymykseen muista tavoista ottaa ilmastotavat huomioon saatiin 27 vastausta, joista 26 oli tulkittavissa. Pääasiassa vastaukset (16 kpl) liittyivät turhien hankintojen välttämiseen, ympäristömerkkien ja kotimaisuuden suosimiseen ja kierrättämiseen.

4.2.4 Millaista tietotusta, tietoa tai toimintaa toivoisit Raision kaupungilta ilmastoasioihin liittyen?

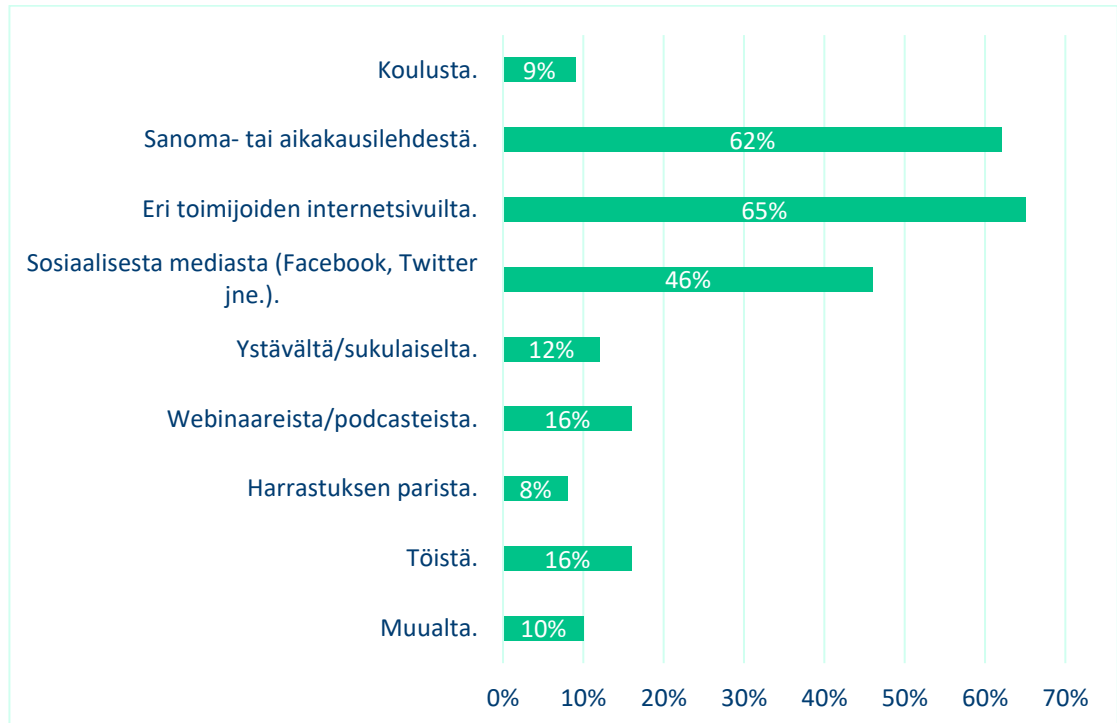
Lisätietoa vastaajat toivovat erityisesti kaupunkiin liittyvistä ilmasto- ja kestävyysasioista (kuva 9). Tietoa kaupungin päästöjen kehityksestä ja hankintojen kestävydestä sekä joukkoliikenteen kehittämistä ja saavutettavuuden parantamista toivoi yli puolet vastaajista. Vähiten toivottiin ilmastoon ja kestävyteen liittyviä koulutuksia ja kursseja.

Kuva 9 Eniten tietoa toivotaan lisää kaupunkiin liittyvissä asioissa, kuten kaupungin tekemistä toimenpiteistä, päästöjen kehityksestä ja hankintojen vastuullisuudesta. Myös joukkoliikenteen kehittäminen ja saavutettavuuden parantamista toivoi yli puolet.

4.2.5 Mistä useimmiten saat tai haet tietoa ilmastoon ja kestäväyyteen liittyvistä asioista?

Pääosin vastaajat saavat tietoa ilmasto- ja kestävyysasioista sanoma- ja aikakauslehdistä, eri toimijoiden internetsivuilta ja sosiaalisesta mediasta (kuva 10).

Kuva 10 Eniten vastaajat hakevat tietoa painetuista tuotteista sekä eri toimijoiden nettisivuilta.

4.3 Avoimen kysymyksen vastaukset

Kyselyn lopuksi esitettiin avoin kysymys, johon vastaajalla oli mahdollisuus jättää oma idea, ehdotus, huoli tai erityinen teema, joka Raisio tulisi ottaa huomioon ilmastotyössään. Vastauksia kysymykseen saatiin 82, joista tulkittavia oli 80. Eniten vastauksissa nousi esiin liikenne- ja sen järjestelyt Raisiossa, sekä lähiluonnon huomioiminen ja suojeleminen.

Liikenteeseen liittyvissä vastauksissa nousi esiin huoli yksityisautoilun kieltämisestä sekä liikenteen päästöistä, joka on suurin yksittäinen päästösektori Raisiossa. Yksityisautoiluun liittyen mainittiin mm. se, että joillekin auto on tarpeellinen kulkuneuvo, joka helpottaa elämää. Liikenteen päästöihin koskevilla kommentteilla esiintyi ajatusta vaiuttamisen mahdottomuudesta. Liikenteeseen liittyvät toiveet koskivat kattavampaan julkisen liikenteen verkkoon sekä kevyenliikenteen kehittämiseen.

”Raision kaupunki voisi panostaa esimerkiksi työmatkapyöräilyyn. Kaupunki voisi tarjota sähköpyöriä työntekijöiden käyttöön tai rahallista avustusta sähköpyörän hankintaan. Toivoisin myös pyöräkatoksia kouluille, jotta työmatkapyöräily olisi mukavampaa myös talvella. Autoiluun panostetaan todella paljon ja autopaikoilla on sähkötolppia, mutta työntekijöiden pyörille ei ole kunnon tiloja. (...)” Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

"Joukkoliikenteen kehittäminen myös esim. Kaanaan suuntaan." Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

"Raision tulisi pyrkiä hiilineutraalisuuteen, panostaa julkisen liikenteen kehitykseen sekä kevyeen liikenteeseen ja turvalliseen liikkumiseen. Metsien ja luonnon arvostus ja kunnossapito. Teitä Raisiossa on jo tarpeeksi. Ympäristön arvostus lisää Raision vetovoimaa tulevaisuudessa." Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

"Liikenne on iso ongelma Raisiossa, läpikulkuliikenne tuo päästöistä ison osan. Vaikea rasti." Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

Ajankohtana, jossa Raisiossa on suunnitteilla suuria teiden rakentamiseen liittyviä projekteja, ei ole yllättävää, että nuo hankkeet nousivat esiin vastauksissa. Lähinnä tiehankkeet nähtiin uhkana lähiluonnolle. Lähiluonto nousi myös muuten esiin monissa vastauksissa. Lähiluontoon liittyen toivottiin metsien ja viheralueiden suojaamista, olemassa olevien alueiden kehittämistä ja helposti saavutettavia luontokohteita. Lähiluonto nähdään paitsi tarpeellisenä, myös arvokkaana asiana.

"Metsiä ei tule tuhota autoteiden vuoksi. Kevyenliikenteen väyliin pitäisi panostaa enemmän ja tiehankkeiden tilalle. Tukia voisi antaa enemmän esim. Öljyn vaihtamiseen pois ym." Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

"Ei turhia tiehankkeita! Järki käteen! Onko ilmastoystävällistä tehdä metsän läpi tie ja pilata luonnonmukainen ulkoilualue?" Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

"Miksi Raision kaupunki on vuosia hakannut talousmetsä-periaatteella puita, jopa monta puistoaluetta???! Tosi irvokasta, kun sitten koululaisia laitetaan istuttamaan puita johonkin!!! (...) Raision joen reitille luontopolkuja sekä Raision lahdelle myös autottomille/veneettömille luonnonmukaista toimintaa ja edellytyksiä!! " Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

"Raision tulisi pyrkiä hiilineutraalisuuteen, panostaa julkisen liikenteen kehitykseen sekä kevyeen liikenteeseen ja turvalliseen liikkumiseen. Metsien ja luonnon arvostus ja kunnossapito. Teitä Raisiossa on jo tarpeeksi. Ympäristön arvostus lisää Raision vetovoimaa tulevaisuudessa." Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

5. Tulosten tarkastelu

Etenkin oman kaupungin ilmastotyö kiinnostaa Raisiossa. Vastaajista 96 (42 %) toivoi saavansa lisätietoa yleisesti ilmasto- ja kestävyysasioista. Kun kysyttiin toiveesta kaupungin omaan ilmasto- ja kestävyystoimiin liittyvästä lisätiedosta, ilmoitti 135 (59 %) vastaajaa toivovansa lisätietoa kaupungin päästöjen kehityksestä. 150 (66 %) vastaajaa toivoo lisätietoa Raision kaupungissa tehtävistä käytännön ilmasto- ja kestävyystoimista ja 146 (64 %) vastaajaa toivoo lisätietoa Raision kaupungin ilmasto- ja kestävyystavoitteista. Viestinnälle on siis tarvetta, jos halutaan kaupunkilaisten olevan selvillä kaupungin ilmastotavoitteista ja päästöjen kehityksestä. 84 % vastaajista ilmoitti asuvansa Raisiossa, mutta kaupungin ilmastotavoitteet ja päästöjen kehitys ovat suurimmalle osalle vastaajista vieraita. Vain 15 % vastaajista ilmoitti olevansa täysin tai jokseenkin tietoinen kaupungin ilmastotavoitteesta.

Kaupungin tehtävänä on kannustaa alueensa eri toimijoita ilmastoystävälliseen toimintaan. Kaupunki voi omalla toiminnallaan mm. motivoida, mahdollistaa, lisätä tietoutta ja nostaa ilmasto- ja kestävyysasioita esille. Ennen kuin kaupunki voi tehokkaasti toimia alueensa ilmastojohtajana, tulee kaupungin oman henkilöstön tunnistaa ja sisäistää sekä kaupungin oma ilmastotavoite, sekä kaupungin halu toimia alueensa ilmastojohtajana. Ilman omien tavoitteiden syvällistä ymmärtämistä kaupungin toiminta alueensa ilmastojohtajana jää kevyeksi. Lisäksi ilmastojohtajuuteen tarvitaan tavoitteiden sisäistämisen lisäksi koko organisaation sitoutuminen työhön, kaupungin johdosta läpi organisaation suorittavaa työtä tekeviin. Oikealla osaamisella ja sitoutuneisuudella jokaisella on mahdollisuus olla ilmastojohtaja.

”Raision kaupungin suunnitelma käytännön toimista, mittarit joilla edistystä seurataan ja tavoite kaikille näkyvästi tiedoksi.” Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

”Kaupungin ilmastotoimista, esimerkiksi kevyeen liikenteeseen panostamisesta, arkiliikuntakampanjoista, kunnan ruokapalveluiden kasvisruokien lisäämisestä/monipuolistamisesta” Vastaaja ilmastoaiheinen kysely 2021.

”Kaupunki voisi tiedottaa mitä meillä on tehty asioiden hyväksi.” Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

”Mitä käytännön toimia kaupungissa voidaan helpoiten tehdä ja mitkä tavat ovat kustannustehokkaimmat.” Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

”Konkreettisia asioita, miten toimia esim. työssäni edistääkseni panostustani.” Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

Yksittäisten ihmisten oman toiminnan haasteena nähdään usein taloudelliset rajoitteet sekä relevantin tiedon puute. Toisaalta vastauksista kävi ilmi, että vastaajat tekevät paljon hyvää ilmastoon liittyen. Lähes kaikki vastaajista (93 %) kierrättävät ainakin perusjakeet, kuten lasin, metallin, pahvin ja paperin. Yli 80 % välttää ruuan poisheittämistä

erilaisin keinoin. Yli puolet liikkuvat ilmastoystävällisesti, ovat valinneet lämmitysjärjestelmäksi ilmastoystävällisen tavan, ostavat käytettyä ja korjaavat jo olemassa olevaa, harrastavat lähimatkailua ja käyttävät paikallisia palveluita.

Asukkaiden tiedon puutteeseen kaupungilla on mahdollisuuksia vaikuttaa toimimalla esimerkkinä ja mahdollistamalla edellytykset ilmasto- ja kestävyystyöhön. Tämä voi olla mm. käytännön toimia, kuten kierrätysmahdollisuuksien varmistaminen, joukkoliikenteen tehostaminen tai kasvisruuan tarjoaminen vaihtoehtona, tai toimet voivat liittyä koulutuksiin, tapahtumiin ja muuhun viestintään, joilla on tarkoitus nostaa ilmastoasiat esille ja lisätä tietoisuutta. Jotta asukkaat saadaan ilmastotyöhön mukaan, ilmastotyön on koettava reiluna ja toiminta tulee mitoittaa toimijan mahdollisuuksien mukaan.

”En tiedä, mitä yksittäinen ihminen voisi asian eteen tehdä.” Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

”Enemmän tietoa mitä vielä voisi yksilötasolla tehdä. (Kasvisruoka, autoilun vähentäminen ym. esillä olleiden asioiden lisäksi.)” Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021

”Taloudelliset rajoitteet, laiskuus, epäluulo.”

Kyselyn vastauksista näkyy, että vastaajien osalta tehdään paljon toimia, joilla on ilmasto- ja kestävyysnäkökulmia. Osa tekee toimia, koska haluaa toimia kestävästi, osa puhtaasti taloudellisen edun nimissä, osa haluaa suosia kotimaista ja lähituotantoa, osa haluaa syödä terveellisemmin jne.

”En kierrätä, korjaa ja osta käytettyä ilmaston vaan rahan ja roskaamisen takia. Raisio ei voi vaikuttaa juuri mitenkään. Normaali visu rahan käyttö energian suhteen riittää. Pidetään autoton päivä ja suljetaan rajat kerran vuodessa.” Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

”Kasvatan itse ruokaani, ompelen perheeni vaatteita ja pyrin omavaraisuuteen.” Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

”Opetan lapsilleni ympäristöystävällisiä elintapoja, kierrätystä, kasvisruoan syöntiä ja julkisilla matkustamista jne.” Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

Totuus on, että ilmaston- ja kestävyysnäkökulmien kannalta ei ole väliä, mikä toimien motivoiva voima on, vaikka motivoitunut toiminta ilmaston hyväksi onkin tehokkaampaa. Yksittäisten ihmisten tekemät toimet ovat täysin yhtä arvokkaita, vaikka ne tehdään esim. taloudellisen säästön nimissä. Tässä nousee esiin ilmastoasioiden kompleksisuus, eli monimutkaisuus. Ilmasto- ja kestävyystyöhön liittyvät asiat ovat monitahoisia ja ne aiheuttavat ketjumaisia reaktioita, jotka ovat sidoksissa keskenään. Toisin sanoen ilmastotoimilla harvoin parannetaan pelkästään ilmastoa, vaan sillä saavutetaan myös muita etuja. Esimerkkinä voidaan tarkastella esimerkiksi kasvispainotteista ruokavaliota (kuva 11). Kuvassa on avattu ajatuskartan tyyppisesti osaa tapahtumaketjuista, joita tapahtuu, kun kuluttaja päättää lisätä kasvisten osuutta ruokavaliossa. Ilmaston kannalta ajateltuna ei ole väliä lisätäänkö kasviksia ruokavalioon maun, terveellisuuden, eettisyyden, kokeilunhalun, ilmaston tai muun syyn takia. Kaikki syyt

että kaikki saatava tieto on hyvässä. Harvinaisen samaa mieltä ollaan siitä, että ilmastotyöhön tarvitaan kaikkien panosta, sillä 82 % vastaajista oli asian kanssa täysin mieltä (60 %) tai jokseenkin samaa mieltä (22 %).

Sosiaalisessa mediassa vallitsevassa keskustelussa ilmapiiri on usein kärjistynyt ja ilmastonäkökulmien edustajat jaetaan joko ilmastovastaiseksi tai ilmastomyönteiseksi. Internet ja sosiaalinen media mahdollistaa tämän kaltaista keskustelua palstoilla, joilla kasvottomat ihmiset voivat arvostella toisia sen enempää toista tuntematta tai mahdollisista seurauksista piittaamatta. Monesti keskustelut menevät asiattomuuksiin kuten nimittelyyn ja jopa uhkauksiin. Todellisuudessa pääosa ihmisistä kuitenkin asettuu edellä mainitun luokittelun väliin ottamalla ilmaston huomioon toimissaan itselleen sopivalla tavalla. Toisille tapa on kierrättäminen, toisille kestävä liikkuminen ja toisille asian eteenpäin vieminen tietoa jakamalla. On kuitenkin tärkeää, että molempia ääripäitä sekä ääripäiden välissä olevia kuunnellaan. Vain näin voidaan saada todenmukainen käsitys kaupunkilaisten ilmastoasenteista.

Negatiivisten tuntemusten taustalla voi olla muutosvastarinta, joka on luonnollinen reaktio, tai esimerkiksi se, että viestintää ilmastomuutoksesta ei pidetä luotettavana. Myös toimien epäreilisuus ja usko toimien tehokkuuteen aiheuttaa vastarintaa. Vastakainasettelua voidaan vähentää luotettavalla viestinnällä sekä tiedon ja ymmärryksen lisäämisellä toimien monista hyödyistä. Esimerkiksi ilmastomuutoksen hillintään liittyvät innovaatiot ja osaaminen voi tarjota Suomelle tulevaisuudessa uusia vientimahdollisuuksia sekä luoda täysin uudenlaista liiketoimintaa. Energiatehokkuustoimet ja oman uusiutuvan energian tuottaminen pienentävät Suomen energiariippuvuutta ja parantavat toimitusvarmuutta sen lisäksi, että tuovat tekijälleen taloudellisia säästöjä jne.

"Turha hysteria pois. Ilmasto muuttuu joka tapauksessa." Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

"Järkeä käteen ja terve maalaisjärki käyttöön. Ei lähdetä mukaan hysteriaan vaan pysytään realiteeteissa. Mitään syytä ilmastohätätilaan ei ole!" Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

"Ilmastomuutosta ei ole olemassa. Ration kaupungin tulee keskittyä asukkaiden hyvinvoinnin ja elinmahdollisuuksien edistämiseen, ei kuvitteellisiin hyve-, ja ideologiaharhoihin." Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

"Jatkuvia tietoiskuja esim. kaikille jaettaviin julkaisuihin. Tuntuu ettei mikään mene ihmisille perille ilman jatkuvaa painostusta (esim. kierrätys)" Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

"Kaikki tieto on aina hyödyksi" Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

6. Yhteenveto

Yleisesti ilmasto- ja kestävyysasiat koetaan Raisiossa mielenkiintoisina ja niistä halutaan erityisesti omaa kaupunkia koskevaa tietoa. Vaikka kaupunkilaisten toimesta tehdään paljon toimia, joilla on ilmastonäkökulma, tätä ei aina tunnisteta. Myös ilmastotoimia vastustavia löytyy vastaajista, mutta heitä oli vastaajista selvä vähemmistö.

Kaupungin päästöjä, niiden kehitystä ja muuta ilmastotyötä tulisi viestiä kaupungin osalta tehokkaammin. Ilmasto- ja kestävyysnäkökulmaa tulisi tuoda esiin myös ihan jokapäiväisissä asioissa, jolloin ilmastotyön monipuolisuus tulisi kaupunkilaisille tutuksi. Myös järjestetyillä koulutus ja infotilaisuuksilla on mahdollisuus avata toimenpiteiden taustoja ja niiden aiheuttamia tapahtumaketjuja paremmin. Asioiden avaamisella ja niihin liittyvällä luotettavaksi koetulla tiedottamisella on mahdollisuus vaikuttaa myös kielteiseen kantaan. Kun ilmastonäkökulma nähdään tarpeeksi laajana ja sen mahdollisuudet tunnustetaan, helpottaa se asiaan suhtautumista. Toiminta on helpompi hyväksyä, jos se koetaan järkevänä, jos sen vaikutusmekanismit tunnetaan ja se on oikein mitoitettua. On hyvä nostaa esiin, että ilmastoon liittyvät toimet eivät ole pelkästään kieltämistä, verottamista ja luopumista. Ne ovat myös taloudellista säästöä, uusia kokemuksia ja elämyksiä, bisnesmahdollisuuksia, uusia innovointeja ja tulevien sukupolvien elinmahdollisuuksien parantajia.

Viestintään liittyen kaupunki on jo aloittanut kaupungin internetsivujen päivittämisen ilmastoasioiden osalta. Sivuille on luotu ilmastoaiheisia palvelupainikkeita, joiden kautta pääsee tutustumaan mm. kaupungin ilmastotyöhön, ajantasaisiin päästöihin sekä on mahdollisuus saada lisätietoa ilmastonmuutoksesta. Sivuja ollaan edelleen päivittämässä. Kaupungin omat internetsivut ovat kaupungin kaltaiselle toimijalle luonnollinen viestintäkanava, josta kaupunkilaiset voivat etsiä tietoa kaupungin asioista.

Kyselyyn vastaajille tärkeimmiksi asioiksi nousivat liikenne ja lähiluonto. Liikenteen kommentit jakautuivat koskemaan tiehankkeita tai julkisen liikenteen ja kevyenliikenteen parannuksiin. Liikenne huoletti eniten myös päästöjen osalta, ja monessa kommentissa nousi esiin ajatus, että tieliikenteen päästöille ei voida tehdä mitään. Tiehankkeissa huoletti alle jäävä lähiluonto. Lähiluonto nähtiin yleisesti arvokkaana kohteena, joka on vastaajille tärkeä, ja jota tulisi vaalia.

Myös päättäjiltä toivottiin rohkeutta tehdä päätöksiä. Samoin tuotiin ilmi, että yritysten, kaupungin ja päättäjien suorittama viherpesu ei ole suotavaa. Viherpesulla tarkoitetaan ympäristöasioissa viestinnän ja todellisen toiminnan välistä eroa, jolla usein viestinnässä nostetaan ympäristöasioita esiin, mutta käytännön toimet eivät kuitenkaan vastaa annettua viestiä.

”Olen melkein 70v. Lapsena katselin soutuveneiden laidan yli kuuden metrin syvyyteen, kalat, kivet, kasvit, kaikki erottui selvästi kirkkaan meriveden läpi. Toivon, että tämän päivän lapset joskus näkisivät samanlaisen Itämeren. Toivon, että nuoria ei vähäteltäisi ja pilkattaisi, kun he ilmaisevat ahdistuksensa maailman tilasta, en ymmärrä, kuinka jotkut voivat olla niin halpamaisen raukkamaisia.” Vastaaja, ilmastoaiheinen kysely 2021.

7. Lähteet

- Benviroc (2020). Ilmastosuunnitelma 2030. Rasion kaupunki. Luettavissa <<https://julkaisut.raisio.fi/kokous/2021318777-6-1.PDF>>
- HS (2021). *Laaja tutkimus kertoo syvästä ilmasto-ahdistuksesta: Lähes puolet suomalais-nuorista epäroi lasten hankkimista ja ajattelee hallituksen valehtelevan.* Helsingin sanomat 15.9.2021. Luettavissa <<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000008264419.html>>
- Pihkala P. (2019). Ilmastoahdistus ja sen kanssa eläminen. MIELI Suomen Mielenterveys ry. 11.11.2021. Luettavissa <<https://mieli.fi/wp-content/uploads/2021/08/ilmastoahdistusraportti-mieli2019-web.pdf>>
- raisio.fi (s.a.). Ilmastotyö Raisiossa. Rasion kaupunki. 11.11.2021. Luettavissa <<https://www.raisio.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparistonsuojelu-ja-luonto/ilmasto/ilmastoty-raisiossa>>
- Valonia (s.a.). Varsinais-Suomen ilmastotiekartta. Valonia. 8.11.2021. Luettavissa <<https://valonia.fi/materiaali/varsinais-suomen-ilmastotiekartta/>>
- WWF (2019). *Näkökulma: Ilmastoahdistusta vai ilmastotoivoa?* World Wildlife Fund. 10.11.2021. Luettavissa <<https://wwf.fi/uutiset/2019/12/nakokulma-ilmastoahdistusta-vai-ilmastotoivoa/>>
- YLE (2019). Surua, epätoivoa, pelkoa – ilmastoahdistus rajoittaa nuorten tulevaisuuden suunnitelmia. Yleisradio. 11.11.2021. Luettavissa <<https://yle.fi/uutiset/3-10754435>>
- YM (s.a.). Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukset. Ympäristöministeriö. 8.11.2021. Luettavissa <<https://ym.fi/maankayton-asumisen-ja-liikenteen-sopimukset>>